

Energimyndigheten

Daniel Lundqvist
Avdelningen för Hållbar energianvändning

Datum
2002-06-30

Ert datum
2002-12-19

Dnr
00-2003-00019

Ert dnr
N2002/12130/ESB
N2002/12300/ESB

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Ärende: Lokal energirådgivning i samverkan

I enlighet med regleringsbrev för Statens energimyndighet för budgetåret 2003 avlämnas härmed en delredovisning av uppdrag inom verksamhetsgren 2002 års energipolitiska program. Uppdraget rör den kommunala energirådgivningen; dess användargrupper, kompetensutvecklingen av energirådgivarna samt förutsättningarna för en bredare samverkan på lokal nivå för att bidra till en hållbar utveckling.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Thomas Korsfeldt. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit överdirektören Håkan Heden, utvecklingsdirektören Lars Tegnér, stabschefen Zofia Lublin, verksjuristen Fredrik Selander, avdelningscheferna Klas Tennberg och Andres Muld, biträdande avdelningschefen Stefan Jakélius, handläggarna Åsa Olsson och Daniel Lundqvist, den sistnämnda föredragande.

Thomas Korsfeldt

Daniel Lundqvist

Bilaga: Delredovisning "Lokal energirådgivning i samverkan"

Energimyndigheten

Daniel Lundqvist
Hållbar energianvändning
016-544 20 57
daniel.lundqvist@stem.se

Datum
2003-06-30

Ert datum
2002-12-19

Dnr
00-2003-00019

Ert dnr
N2002/12130/ESB
N2002/12300/ESB

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Lokal energirådgivning i samverkan

I regleringsbrevet för år 2003 uppdras åt Energimyndigheten att senast den 30 november 2003 redovisa en kartläggning av vilka olika användargrupper som nås av den kommunala energirådgivningen, samt en analys av hur rådgivningen kan förbättras för att nå ut till olika användargrupper. Myndighetens ska även redovisa arbetet med att bredda kompetensen hos energirådgivarna samt ange förutsättningarna för lokal samordning av kompetenser och för skapandet av "lokala centra för hållbar utveckling". En delredovisning av uppdraget ska lämnas den 30 juni 2003. Denna rapport utgör delredovisningen.

Bakgrund

De kommunala energirådgivarna utgör en kunnig och kompetent resurs. Det visar bland annat de utvärderingar som gjorts av den kommunala energirådgivningen under de senaste åren. Utvärderingarna visar också mycket tydligt att intresset för energirådgivningen har ökat i våra kommuner.

Under den gångna femårsperioden har staten gett bidrag till kommuner för att erbjuda energirådgivning. I och med det nya energibeslutet har satsningen på kommunal energirådgivning blivit än större. Kommunala energirådgivare ges en central roll att sprida kunskap och tillhandahålla information om olika möjligheter till en effektiv energianvändning.

Kommunal energirådgivning utgör en del av området "lokala och regionala initiativ". Energimyndigheten tar fasta på ordet "initiativ", som innebär något väsensskilt från att såsom statlig myndighet ålägga kommuner och andra aktörer att utföra en ovanifrån kommande uppgift.

För verksamhetsåret 2003 har landets samtliga 290 kommuner ansökt om och erhållit bidrag för kommunal energirådgivning. Fortfarande är dock verksamheten frivillig. Staten kan och bör ställa vissa baskrav på kommuner såväl som på regionala aktörer i samband med att statsbidrag utbetalas.

För att dessa baskrav skall bli så effektiva och bra som möjligt, vill Energimyndigheten ha en utökad dialog och samarbete med alla energirådgivare

och övriga berörda aktörer på central, regional och lokal nivå. Denna dialog har påbörjats och är en mycket viktig del av myndighetens arbete med den lokala och regionala nivån.

Strategi för arbetet med lokala/regionala initiativ

Myndighetens avdelning för Hållbar energianvändning har utarbetat en strategi för arbetet med energieffektivisering under åren 2003 – 2007. Strategin utgår från regeringens och riksdagens riktlinjer uttryckta i propositionen 2002/02:143 samt från myndighetens tidigare erfarenheter.

Verksamheten inriktas generellt mot att skapa samarbetsformer och verktyg som har förutsättning att få marknadens parter att gradvis själva driva och utveckla sin energianvändning i en hållbar riktning. En förutsättning för att lyckas är att verka genom andra – att agera katalysator och smörjmedel.

Målet är att uppnå en aktiv och kunnig energirådgivning i landets alla kommuner. Dessutom är målet att de i högre grad än nu blir kända, respekterade och efterfrågade på marknaden. Vidare ska en utvecklad samverkan stimuleras på lokal och regional nivå mellan energirådgivare, konsumentvägledare, civilförsvarsombud och andra aktörer med påverkan på den hållbara utvecklingen

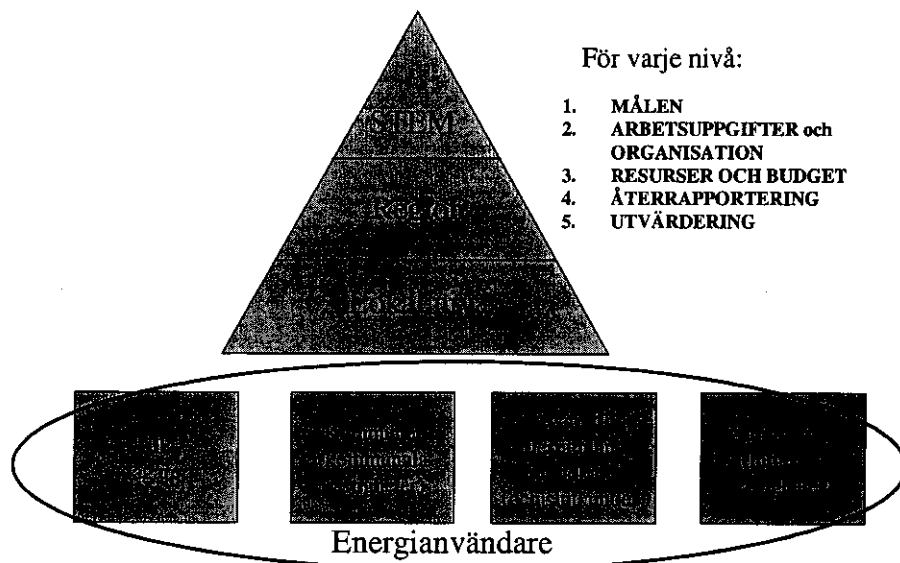
Detta ska uppnås genom kompetensutveckling, aktiva regionala nätverk och genom gemensamma aktiviteter/kampanjer regionalt och nationellt.

Därför ska myndigheten samla och tillhandahålla olika utbildningar till energirådgivare, ordna årliga nationella konferenser (den första i oktober 2003), stimulera energirådgivarna att samordna sig i regionala nätverk med mera. Myndigheten kommer också att ställa större krav på kommunerna gällande mål, arbetsinnehåll, organisation och annat som avser energirådgivarna. Vidare ska myndigheten föra en aktiv dialog med regionala organ såväl som med politiker och ledande tjänstemän inom kommuner för att lyfta fram vikten av energirådgivningen. Nationella och regionala samordnade aktiviteter och kampanjer ska stimuleras och drivas i samverkan med regionala energikontor.

En väsentlig grund för allt detta arbete är att en dialog mellan de olika aktörerna hålls levande under hela programperioden. Arbetet är långsiktigt och myndigheten har under våren startat en försöksverksamhet med distriktsansvariga "ombudsmän". Detta för att bland annat hålla en löpande dialog med såväl energirådgivare och kommunrepresentanter som regionala energikontor. Försöksverksamheten pågår i Sydsverige. Om försöket faller väl ut kan detta utökas till att täcka hela Sverige.

För att bättre ta vara på de lokala och regionala initiativ som tas ser myndigheten som en viktig uppgift att bygga på en gemensam grund för de olika nivåerna. Den lokala, den regionala och den statliga nivån har här en rad gemensamma uppgifter

och delvis gemensamma mål. Då är det myndighetens strävan att den som är bäst lämpad för uppgiften också utför den.

I arbetsbeskrivningar kommer bland annat att framgå vem som gör vad, och under vilka förhållanden. Exempelvis kan en energirådgivare mycket väl arbeta med kommunens fastigheter, men inte inom ramen för den del som staten finansierar.

Energirådgivningens användargrupper

I myndighetens strategi ingår att analysera energirådgivarnas användargrupper – ”kundens kund” – med avseende på deras drivkrafter, motiv, möjligheter, svårigheter etc. i arbetet för energieffektivisering.

Uppföljning av verksamheten är självklart ett viktigt medel för alla parter. Energimyndigheten har påbörjat ett arbete med att försöka få en uppfattning om vilka metoder, medel etc. som är mest verkningsfulla i energirådgivarnas arbete. Detta arbete sker i nära samverkan med berörda parter. Under år 2003 kommer uppföljningen att göras på ett förenklat sätt, men under de nästföljande åren ska det finnas ett gemensamt system för att följa upp och utvärdera de regionala och lokala insatserna. Den årliga enkätundersökning som myndigheten gör hos energirådgivarna kommer att utvecklas för att kunna ge bättre underlag för bedömningen av måluppfyllelse.

Mot denna bakgrund har myndigheten inlett arbete dels med att utveckla metoder för effektiv uppföljning av energirådgivarnas användargrupper och dels med att göra en kvalificerad analys av såväl energikontor, energirådgivare, andra lokala aktörer som energirådgivarnas användargrupper.

Som en följd av detta kommer Energimyndigheten att under hösten återkomma med förslag till bland annat ändringar i förordningen om den kommunala energirådgivningen.

Kompetensutveckling av energirådgivare

I myndighetens strategi för området är energirådgivarnas kompetens föremål för särskilda aktiviteter. I de övergripande målen ingår att uppnå en aktiv och kunnig energirådgivning i landets alla kommuner. Som grund behöver myndigheten ha en god bild av nuläget – hur kompetensen och behovet av utbildning ser ut hos landets kommunala energirådgivare. Detta ska uppnås genom olika medel – dels en inventering i samverkan med de regionala energikontoren och dels genom de löpande kontakter som myndighetens "ombudsman" har lokalt och regionalt.

Därefter kommer myndigheten att tillse att relevanta och behovsstyrda utbildningar tas fram och görs tillgängliga. Även detta kommer att ske i dialog med berörda aktörer genom en referensgrupp som bildas under året.

Vid den stora konferens som myndigheten arrangerar den 1-2 oktober 2003 kommer stor vikt att ligga på dialog med energirådgivarna. Ett huvudsyfte är att få in synpunkter på och nå en ökad samsyn kring hur vår samverkan ska formas, vilka huvuduppgifter de har, vilka utbildningar som då krävs etc. Många energirådgivare har upp till fem års aktiv erfarenhet av arbetet, och detta måste myndigheten ta tillvara.

Lokal samverkan

Myndigheten har påbörjat en analys av de viktigaste aktörerna, deras drivkrafter, motiv, möjligheter, svårigheter etc. i arbetet för effektivisering av energianvändningen. Därefter kan en tydligare rollbeskrivning utformas i samråd med den referensgrupp som ska bildas för området. Därigenom ska möjligheterna till och nyttan av lokala centra för hållbarhet utredas.

Myndigheten driver också sedan en tid tillbaka programmet Uthållig kommun. I detta program samarbetar myndigheten på nära håll med fem utvalda kommuner. Ett mål är att tillsammans med kommunerna och med två forskargrupper finna kunskaper om de processer och de samverkansformer som bättre bidrar till *uthållig tillväxt* på det lokala planet. Medlet är en bred samverkan lokalt – mellan olika kommunala förvaltningar samt mellan offentligt och privat. Ur detta arbete kommer några varianter av "lokala centra för hållbarhet" att utmejslas.

Ett viktigt mål med programmet Uthållig kommun är att erfarenheterna ska bli repeterbara och att landets övriga kommuner ska få möjlighet att tillägna sig kunskaperna. Ett första steg för att uppnå detta mål är programmets "kunskapsarena", där webben är en viktig kanal (se www.stem.se och Uthållig kommun).

Vidare har samtal inletts med Konsumentverket om att tillsammans verka för ökad lokal samverkan mellan energirådgivare och konsumentvägledare. Konsumentverket kommer därför att bjudas in till den konferens för landets energirådgivare och energikontor som myndigheten anordnar den 1-2 oktober 2003.